

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **R.K.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i in.

w Izbie Karnej

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2025 roku

na posiedzeniu bez udziału stron

sprawy w przedmiocie pisma obrońcy sygnalizującego potrzebę wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2023 roku, sygn. akt V KK 203/23

na podstawie art. 540 § 1 k.p.k. *a contrario* oraz art. 638 k.p.k.

postanowił:

- 1. stwierdzić niedopuszczalność wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2023 roku, sygn. akt V KK 203/23;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 24 czerwca 2025 roku obrońca skazanego R.K. wskazał na potrzebę wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2023 roku, sygn. akt V KK 203/23. W argumentacji wniosku wskazano, że w postępowaniu kasacyjnym

zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a to z uwagi na rozpoznanie kasacji przez sędziego Sądu Najwyższego A.B., który na swój urząd powołany został na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Przypomnieć trzeba, że zarówno w orzecznictwie, jak i piśmiennictwie zgodnie wskazuje się, iż wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony (zob. np. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2005 r. sygn. I KZP 5/05). Pismo sygnalizacyjne złożone w trybie art. 9 § 2 k.p.k. nie implikuje po stronie sądu, do którego skierowano ów wniosek, ani prawa, ani obowiązku jego rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2022 r., sygn. IV KZ 55/21). Jednocześnie brak jest możliwości postąpienia z pismem sygnalizacyjnym tak, jakby stanowiło ono wniosek o wznowienie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2021 r., sygn. V KZ 39/21). Okoliczności w nim podniesione mogą jedynie zostać zweryfikowane z urzędu.

Pismo winno zatem zostać potraktowane jako sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu i w takim trybie ocenione. Rzecz jednak w tym, że w okolicznościach prawnych niniejszej sprawy brak było podstaw do dokonywania oceny pisma nawet w tym trybie. Przypomnieć bowiem należy, iż już w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2000 r., sygn. akt I KZP 37/2000 (OSNKW 2000, z. 9-10, poz. 78), podkreślono, iż oddalenie kasacji jest jakościowo czymś zupełnie odmiennym niż utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w mocy. Oddalając kasację sąd orzeka jedynie o niezasadności wniesionej skargi kasacyjnej, nie wkracza zaś w żadnym zakresie w sferę, w której wyrok kończący postępowanie korzysta już z powagi rzeczy osądzonej. Podkreślono, że z istoty postępowania kasacyjnego wynika, że nie jest też ono postępowaniem zmierzającym do rozstrzygnięcia „o zasadności oskarżenia wniesionego w sprawie karnej” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka

i podstawowych wolności, lecz postępowaniem zmierzającym do zbadania zasadności tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest kasacja, wniesionego już po prawomocnym zakończeniu postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego od wielu lat dominuje pogląd, że niedopuszczalny z mocy ustawy jest wniosek o wznowienie postępowania kasacyjnego, gdyż orzeczenie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w rozumieniu art. 544 § 2 k.p.k. w zw. z art. 540 § 1 k.p.k. Orzeczeniem takim może być jedynie wydane przez Sąd Najwyższy, po uchyleniu w wyniku kasacji prawomocnego wyroku, orzeczenie następcze o umorzeniu postępowania lub o uniewinnieniu oskarżonego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dni: 12 kwietnia 2001 r., III KO 53/99, OSNKW 2001, z. 7-8, poz. 67, 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00, OSNKW 2001, z. 9-10, poz. 83, 25 listopada 2010 r., V KO 87/10, R-OSNKW 2010, poz. 2369 i powołane w nim orzeczenia, 19 sierpnia 2015 r., IV KO 46/15, OSNKW 2015, z. 12, poz. 104).

W złożonym piśmie wskazano co prawda na istnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu odmiennego, dopuszczającego możliwość wznowienia postępowania kasacyjnego w sytuacji analogicznej jak przedmiotowa, jednak przedstawiana w judykaturze na jego poparcie argumentacja nie jest trafna, a przynajmniej przekonująca na tyle, aby doprowadzić do diametralnej zmiany ugruntowanego postrzegania relacji postępowania kasacyjnego i wznowieniowego, któremu wyraz daje wieloletnie ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, w tym także w składzie poszerzonym – patrz postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22, OSNK 2023/4/20 (por. także postanowienie SN z dnia 30 marca 2023 r., I ZO 76/22, LEX nr 3511709).

Dostrzec również należy, że kwestia dopuszczalności wznowienia postępowania kasacyjnego stała się przedmiotem obszernych rozważań Sądu Najwyższego przedstawionych w postanowieniu z 9 lipca 2025 roku, gdzie jednoznacznie wykluczono dopuszczalność takiego postępowania (postanowienie SN z dnia 9 lipca 2025 r., I KK 17/25, LEX nr 3889194).

Powyższego nie zmieniają także tezy wynikające z orzecznictwa międzynarodowych trybunałów, bowiem nie stwarzają one nowej formalnej podstawy umożliwiającej wzruszanie orzeczeń Sądu Najwyższego w przedmiocie

kasacji, nieodnoszących się do odpowiedzialności karnej danej osoby. Kwestia ta również została szeroko zaprezentowana w ww. judykacie i nie ma potrzeby jej ponawiania.

Tylko na marginesie wskazać można, iż zakres związania konkretnym orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka określa art. 46 ust. 1. Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Jak zauważa się w doktrynie, zakres obowiązku wykonania wyroku ETPCz jest wyznaczony granicami podmiotowymi i przedmiotowymi sprawy rozstrzyganej przez ten Trybunał. Orzeczenia ETPCz nie mają mocy powszechnie obowiązującej, obejmują jedynie strony postępowania, tj. stronę skarżącą i państwo-stronę, a tylko wyroki pilotażowe, o których mowa w art. 61 Regulaminu ETPCz, ze swej istoty mają zasięg wykraczający poza sprawę główną (por. m. in. P. Grzegorzczak, Skutki wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w krajowym porządku prawnym, Przegląd Sądowy 2006, nr 6, s. 17, M. Wąsek-Wiaderek, O dopuszczalności wznowienia postępowania karnego z powodu orzeczenia europejskiego trybunału praw człowieka stwierdzającego naruszenie praw człowieka w podobnej sprawie, Białostockie Studia Prawnicze, 2014, z. 15, s. 119; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2025 r., III KS 45/24, LEX nr 3841349; glosa prof. R. Kmiecika do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14, OSP 2015, nr 2, s. 290-292). Związanie natomiast sądów wykładnią Konwencji, zawartą w orzecznictwie ETPCz, nie oznacza przyznania kompetencji i jednocześnie odpowiedzialności za likwidowanie kolizji norm ustawowych i konwencyjnych sędziom, to bowiem przede wszystkim do ustawodawcy należy dbanie o zgodność przepisów ustawowych z Konwencją (por. M. Wąsek-Wiaderek, O dopuszczalności..., s. 118; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2024 r., II KK 393/24, LEX nr 3778021).

Z przedstawionych wyżej względów orzeczono jak na wstępie, kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego na podstawie art. 638 k.p.k. obciążając Skarb Państwa.

[WB]

[a.ł]

